

Številka: 511 - 1/2010 - 2
Datum: 13. 01. 2010
Zveza: 2957/2009 PREDLOG 245

Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

Zadeva: odgovor na pisni predlog

Spoštovani!

Dne 05. 01. 2010 ste Ministrstvu za zdravje pisno posredovali predlog v zvezi z legalizacijo oziroma dekriminizacijo vseh prepovedanih drog. Na omenjeno pobudo občana vam bomo poskušali odgovoriti v nadaljevanju.

Zaradi perečih in raznovrstnih razsežnosti problematike drog se s to tematiko ukvarja tudi Organizacija združenih narodov. Znotraj OZN so bile sprejete tri konvencije na področju drog, ki so za članice OZN in podpisnice konvencij zavezujoče. Konvencije na splošno omejujejo uporabo narkotikov in psihotropnih snovi zgolj za medicinsko rabo ter za znanstveno-raziskovalne namene. Prav gotovo ni zanemarljivo dejstvo, da so podpisnice konvencij skorajda vse države OZN, kar pomeni, da je med njimi dosežena velika stopnja soglasja o tem, da so droge kompleksen in globalen problem, ki ga je potrebno reševati skupaj.

Naša država je podpisnica naslednica vseh konvencij Organizacije združenih narodov, ki opredeljujejo področje prepovedanih drog. Slovenska zakonodaja, ki temelji na določilih teh konvencij, je usklajena s pravnim redom EU na področju drog in z usmeritvami Sveta Evrope na področju varovanja človekovih pravic. Ravnanje s prepovedanimi drogami v Sloveniji regulira Zakon o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (Uradni list RS, št. 108/99 in 47/04). Na podlagi 38. člena tega zakona je Vlada RS sprejela Uredbo o razvrstitvi prepovedanih drog (Uradni list RS, št. 49/2000, 49/2001, 78/2002, 53/2004, 37/2005 Odl.US: U-I-335/02-20, 122/2007, 102/2009). Prepovedane droge so razvrščene v eno od treh skupin glede na resnost nevarnosti za zdravje ljudi, ki je lahko posledica njihove zlorabe. Zakonodaja definira tudi namen uporabe posameznih rastlin in substanc, ki so uvrščene v seznam glede na uporabo v medicini. Proizvodnja, promet in posest prepovedanih drog iz prve skupine se lahko opravlja le v znanstveno-raziskovalne in učne namene, prepovedane droge iz druge in tretje skupine pa se lahko uporabljajo za medicinske, veterinarske, učne in znanstveno-raziskovalne namene. Zakon tudi natančno določa nadzor nad izvajanjem zakona in sankcije za kršitelje.

Leta 1999 je bil sprejet Zakon o preprečevanju uporabe prepovedanih drog in o obravnavi uživalcev prepovedanih drog (Ur.l. RS, št. 98/1999, 2/2004-ZPNNVSM). Ta zakon določa ukrepe za zmanjševanje povpraševanja po prepovedanih drogah in obravnavo uživalcev drog, ki vključujejo: zdravljenje, svetovanje, informiranje, socialno varstvene storitve ter spremljanje uživanja prepovedanih drog. Na osnovi tega zakona je bil leta 2004 sprejet Nacionalni program na področju drog za obdobje 2004 do 2009, ki vsebinsko pokriva vsa področja od primarne preventive in zdravljenja do različnih represivnih ukrepov policije in carine.

Na Ministrstvu za zdravje, ki je pristojno telo za zakonodajo na področju drog v naši državi, spremljamo ključne kazalce obsega problematike drog in v skladu z njimi, razvojem stroke, znanstvenimi spoznanji ter v skladu z drugo relevantno domačo in mednarodno zakonodajo pripravljamo oz. dopolnjujemo in spreminjamo obravnavani pravni okvir. Kazalnika, kot sta število zasvojenцев in obseg kriminala povezanega s prepovedanimi drogami, sta gotovo ena izmed ključnih indikatorjev na tem področju. Ko govorimo o številu zasvojenцев z drogami, je potrebno obravnavati obseg problematike po posameznih prepovedanih snoveh. V Sloveniji obstaja dokaj razvit sistem zdravljenja in socialne obravnave zasvojenih z drogami, kot tudi sistem spremljanja problematike drog. Iz zadnjega letnega nacionalnega poročila o stanju na področju drog, Inštitut za varovanje zdravja pripravlja redna letna poročila za Evropski center za droge in zasvojenost z drogami, lahko povzamemo sledeče:

Leta 2007 je bila v Sloveniji v okviru Evropske študije o zdravju prebivalcev izvedena ta raziskava. V študijo je bilo zajetih 3400 oseb starih med 15 do 64 let. Rezultati študije so pokazali, da je 2,6 % vprašanih v zadnjem letu uporabilo konopljo, 0,9 % vprašanih pa ostale droge kot npr. kokain amfetamin, ekstazi in druge psihoaktivne substance.

Raziskava o uživanju drog in alkohola med slovenskimi študenti Univerze v Ljubljani v zadnjem letniku študija je bila izvedena v letu 2008. Zajela je 521 študentov različnih fakultet Univerze v Ljubljani. Povprečna starost vprašanih je bila 24 let. Odstotek študentov, ki so uporabljali droge kadar koli v svojem življenju, se je razlikoval glede na posamezne snovi. 96% vprašanih je že poskusilo alkohol, 77% jih je že uporabljalo tobak, 51,6% je poskusilo konopljo, 13,6% jih je že uporabljajo psihoaktivna zdravila, ki niso bila predpisana s strani zdravnika. LSD in psihoaktivne gobe so bile uporabljene pri 4,8% vprašanih, 4,2% vprašanih je že uporabilo ekstazi, 3,3% je že poskusilo kokain v življenju, 0,2% metadon in 0,2% heroin ter 0,2% anabolične steroide, 1,2% vprašanih je že vdihovala topilo, ki je sestavni element lepila.

V obsežni mednarodni raziskavi, ki proučuje z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSA), je sodelovalo 41 držav, med njimi tudi Slovenija. Poročilo navaja, da je med 15-letniki v povprečju od 7 do 37 % fantov (pri nas 20 %) in od 7 do 48 % deklet (pri nas 16 %) tedenskih kadilcev, med njimi jih večina kadi vsak dan. V nekaterih državah je do 34 % 15-letnikov že kadilo konopljo, pri

nas pa 14 % deklet in 21 % fantov. V povprečju je bilo 13 % deklet (v Sloveniji 10 %) in 17 % fantov (v Sloveniji 19 %) prvič pijanih pri 13. letih oziroma prej. Pri slovenskih 15-letnikih 21 % deklet in 36 % fantov pije alkohol tedensko, kar nas uvršča na 17. mesto med vsemi državami. Najpogosteje so bili večkrat pijani mladi iz Danske, Anglije in baltskih držav, najmanjkrat pa tisti iz južne Evrope. Slovenija je na 15. mestu pri 15- in 13-letnikih, pri 11-letnikih pa je na 14. mestu.

Mednarodna raziskava ESPAD poteka že od leta 1993. Leta 2007 je bila izvedena četrtrič. Število sodelujočih držav se je postopoma večalo, tako da sedaj v raziskavi sodelujejo že skoraj vse evropske države. Raziskava ESPAD je skozi leta postala najpomembnejši vir podatkov o razširjenosti uporabe drog med šolsko mladino v evropskih državah. Za Slovenijo je najbolj značilen relativno visok odstotek anketiranih, ki so odgovorili, da so že vdihovali psihoaktivne hlape v vsem življenju (16 odstotkov). Le-ta je skoraj enkrat večji kot je povprečje v ESPAD. Slovenski anketiranci so tudi pogosteje, kot je bilo povprečje v ESPAD, pili alkohol (87 odstotkov) in bili opiti (43 odstotkov) v zadnjem letu. Odstotek tistih, ki so v zadnjem mesecu kadili cigarete, je enak povprečju ESPAD (29 odstotkov). Vse življenjska uporaba konoplje (22 odstotkov) in uporaba drugih drog (8 odstotkov) je približno enaka kot je povprečje v ESPAD. Omeniti je potrebno, da je v zadnji raziskavi ESPAD v RS bil delež mladih, ki so že uporabili konopljo nižji od tistega v dveh predhodnih študijah (1999 - 25% in 2003 - 28%).

Podatke o ukrepih organov pregona za nacionalno poročilo o stanju na področju drog pripravljajo na Ministrstvu za notranje zadeve. Iz omenjenega poročila izhaja, da je slovenska policija v letu 2008 zabeležila 11,5% povečanja kaznivih dejanj povezanih s prepovedanimi drogami glede na leto 2007. Policija po drugi strani ocenjuje, da se je zmanjšalo število kaznivih dejanj uporabnikov prepovedanih drog, ki potrebujejo denar za nakup prepovedanih drog.

Pri navajanju podatkov je treba upoštevati, da se zapisani podatki nanašajo v večini primerov na določene populacijske skupine. Posploševanje konkretnih podatkov ali interpretiranje trendov je torej precej tvegano in nezanesljivo, kljub temu pa je verjetno točna domneva, da se obseg problematike (povpraševanje in ponudba) v zadnjem obdobju ni zmanjšal.

Mnenje o politiki na področju drog ob različnih priložnostih podaja tudi Evropska komisija. Politika na področju drog je v državah EU do neke mere podobna, razlike obstajajo le ob nekaterih vprašanih, kot so na primer programi zmanjševanja škode ali odnos do nekaterih drog, zlasti konoplje. Predstavniki Evropske komisije poudarjajo pomen prizadevanj za preprečevanje prepovedanih drog v EU, kar je prioriteta v vseh državah članicah in temelji na številnih pravnih instrumentih na ravni EU, kot tudi na EU strategiji na področju drog 2005-2012. Poleg obstoječih prizadevanj, so znotraj programa za javno zdravje EU, namenjena znatna sredstva za pomoč državam članicam pri njihovih naporih za zmanjševanje porabe drog.

V začetku lanskega leta je bila v okviru Združenih narodov sprejeta Politična deklaracija o vodilnih načelih programov zmanjševanja povpraševanja po drogah.

V omenjenem dokumentu je poudarjeno, da droge predstavljajo veliko grožnjo za zdravje prebivalstva, za njihovo varnost in socialno blaginjo. Na področju prepovedanih drog je, spričo resnosti in razširjenosti problematike drog, nujno skupno mednarodno reševanje problemov in delitev odgovornosti.

Na Ministrstvu za zdravje podpiramo usklajen in uravnotežen pristop vseh resorjev do problematike prepovedanih drog, ki naj bodo utemeljeni na znanstveno preverljivih dejstvih in hkrati opozarjamo na odgovornost posameznika za zdrav način življenja, ki ne vključuje uporabe drog, prepovedanih ali dovoljenih. Prizadevanja za ne uporabo prepovedanih drog vključujejo vse ukrepe za zdrav način življenja, vključno z zmanjševanjem škode zaradi alkohola in tobaka ter ustvarjanjem pogojev, da bodo predvsem mladi zdrav način življenja lahko tudi živeli.

Lep pozdrav,

Vesna Kerstin Petrič
vodja Sektorja za krepitev zdravja
in zdrav življenjski slog

Pripravil:
Jože Hren, višji svetovalec